

**Toespraak Cobi Crucq,
namens Oranjevereniging “Prinses Juliana”
Monument VRIJ, Oud-Beijerland, 4 mei 2017**

Goedenavond dames en heren, jongens en meisjes,

Na een indrukwekkende herdenking bij het Joods gedenkteken, gevolgd door de Stille Tocht, mag ik u, mag ik jullie ook hier hartelijk welkom heten.

Fijn dat u, dat jij, vanavond aanwezig bent bij deze jaarlijkse herdenking.

Midden in de Tweede Wereldoorlog klopte een man aan bij de boerderij van mijn grootouders in Zeeland. Hij was loods en begeleidde de schepen door de geulen van de Schelde zodat ze veilig de haven van Antwerpen konden bereiken. Hij was op de vlucht want de Duitsers waren op zoek naar hem. Hij vroeg of hij bij mijn opa en oma mocht onderduiken.

Ze gaven hem onderdak op een klein zolderkamertje. Behalve mijn vader, (die was toen ongeveer 18 jaar) en zijn oudste broer mocht niemand dat weten. 's Avonds werd er stiekem, zonder medeweten van de vier oudere zussen van mijn vader, eten naar boven gebracht.

Regelmatig kwamen de Duitsers controleren of er misschien onderduikers zaten op de boerderij (daar zijn tenslotte heel veel schuilplaatsen). Ze doorzochten van alles en nog wat. De man verstopte zich dan via een luikje in een lege ruimte van de schoorsteen! Ze hebben hem nooit gevonden en hij heeft de oorlog overleefd.

Dit is niet zomaar een verhaal; het is echt gebeurd. Ik heb het vaak gehoord en iedere keer vond ik het weer bijzonder. Het kwam heel dichtbij toen ik later zelf op die zolder een slaapkamertje kreeg, vlakbij dat ene kamertje en bij die schoorsteen. Door de verhalen op school tijdens de geschiedenislessen realiseerde ik mij ook steeds meer dat mijn grootouders grote risico's hadden genomen.

Ik heb zelf de oorlog niet meegemaakt.

Maar door dit verhaal, kwam voor mij als kind de oorlog toch realistisch dichtbij. Het is een stukje van mijn persoonlijke verhaal dat gelukkig goed afliep.

Maar er zijn veel, heel veel verhalen die anders afliepen; er zijn boeken over geschreven, films en musicals gemaakt. We kennen allemaal het dagboek van Anne Frank en Soldaat van Oranje, de Musical,

Persoonlijke verhalen over de oorlog, elke oorlog, zijn nooit zomaar verhalen, ze staan niet op zichzelf. Er hangt de schaduw overheen van de wereldgeschiedenis die gaat over gruwelijkheden, over massamoorden, over de oorlog in Nederlands-Indië. Helaas hoeven we niet lang na te denken om vele voorbeelden te noemen, ook uit de tegenwoordige tijd.

Het is belangrijk om goed te luisteren naar deze verhalen van toen en van nu. Verhalen over oorlog. Over wat er gebeurd is, over de moed van sommigen, over de mensen die gestorven zijn voor de goede zaak. Verhalen van overlevenden, van ooggetuigen en van nabestaanden. Het doorvertellen van die verhalen zijn wij aan hen verplicht.

Zij vragen ons de verhalen te blijven koesteren en door te geven.

Zij vragen ons om ons hart en verstand te blijven gebruiken en ons geweten voortdurend te raadplegen. Daarom zijn we vandaag bij elkaar. Daarom herdenken wij.

Als we herdenken, dan herdenken we ook die verhalen.

We kunnen veel leren van de verhalen uit de Tweede Wereldoorlog. De verhalen leren ons dat het kwaad begint met vooroordelen en vernederingen: joden moesten een ster dragen, hun kinderen mochten niet meer naar hun eigen school. Roma en Sinti, homo's, verstandelijk beperkten: zij deden niemand kwaad, maar er was in nazi-Duitsland geen plaats voor hen.

We kennen diverse verhalen uit de Tweede Wereldoorlog die zich in Oud-Beijerland hebben afgespeeld en dan denk ik b.v. aan de Verzetsgroep Zinkweg en de veteranen die naar Nederlands Indië zijn geweest.

Er ook de verhalen van recentere data, van jonge veteranen die namens ons land zich hebben ingezet voor vredesmissies. Heeft u hun verhaal eens gehoord?

Verhalen van mensen die gevlucht zijn uit oorlogsgebieden zoals bv Syrië, Irak, Somalië of andere landen waar ze om wat voor reden dan ook, niet meer veilig waren. Enkelen zijn hier vanavond aanwezig om op hun eigen manier te herdenken.

Er zijn ook verhalen van gewone mensen in ons land, die niet meer samen hand in hand over straat durven te lopen uit angst om in elkaar te worden geslagen.

Maar mag ik u, mag jou iets vragen?

Heeft u wel eens die buitenlandse man of vrouw die nog niet zo lang bij u in de straat woont of die u altijd tegenkomt in de supermarkt, gevraagd of ze hun verhaal willen vertellen?

Jongens en meisjes, bij sommigen van jullie zitten vast wel kinderen in de klas die uit een ander land, bv Syrië of Afghanistan, zijn gevlucht en wrede oorlogshandelingen hebben meegemaakt. Hebben die kinderen hun verhaal wel eens verteld in de klas op heb je er wel eens naar gevraagd op het schoolplein?

De beroemde dichtregel van Leo Vroman 'Kom vanavond met verhalen' kunnen we op 4 mei niet alleen als hartekreet zien, maar ook als opdracht. Zonder gedeelde geschiedenis geen gedeelde toekomst. We moeten de verhalen blijven vertellen, blijven delen. Tot alle getallen weer zijn veranderd in namen. Dat is de waarde van gedenken. Op die manier kunnen we vrijheid doorgeven aan onze kinderen, aan onze kleinkinderen en zo een voorbeeld zijn om elkaar vrede te gunnen.

Straks hoort u het blazen van het Taptoe signaal.

Daarna volgen twee minuten stilte en vervolgens zingen we het eerste en het zesde couplet van ons volkslied.

Toespraak Cobi Crucq,
namens Oranjevereniging “Prinses Juliana” (deel 2)
Monument VRIJ, Oud-Beijerland, 4 mei 2017

P.C. Basisschool De Kriekenhof heeft dit monument geadopteerd en daarom zal zo meteen een leerling van deze school een gedicht voordragen; de titel van het gedicht is “Laten we denken” geschreven door Marijn Sterre Huijers, 16 jaar, en één van de winnaars van de gedichtenwedstrijd ‘Dichter bij 4 mei’ die elk jaar wordt gehouden onder jongeren tussen 14 en 19 jaar oud.

Maar eerst geef ik graag het woord aan de burgemeester mw. Hermans-Vloedveld.

=====

Ieder jaar weer is er veel belangstelling bij de herdenkingen op deze 4e mei, zowel bij het Joods gedenkteken als hier bij het monument VRIJ. Hieruit blijkt dat er een breed draagvlak is en dat ook u grote waarde hecht aan deze momenten van herdenken en herinneren.

Diverse instanties en verenigingen hebben aan gegeven dat ze hieraan uiting willen geven door bloemen of een krans te leggen bij het monument.

Zo meteen noem ik alle namen in één keer. Leden van Scouting Oud-Beijerland assisteren zoals elk jaar bij het aandragen van de bloemen. De bloem- en kranslegging wordt muzikaal begeleid door een ensemble van Muziekvereniging “De Bazuin”,

Daarna nodig ik alle aanwezige jongeren uit om een bloem bij het monument neer te leggen. Ook dit is een belangrijk en waardevol onderdeel van deze plechtigheid en we stellen het op prijs als u ook dit wilt bijwonen.

We sluiten vervolgens af met het ontsteken van het bevrijdingsvuur.

Allereerst zullen leerlingen van de Protestants Christelijke Basisschool De Kriekenhof een krans leggen namens Nationaal Comité 4 en 5 mei. Vervolgens zullen bloemen en kransen worden gelegd :

- 2 namens de gemeenschap van Oud-Beijerland
- 3 Veteranencomité Oud-Beijerland
- 4 Gezamenlijke politieke partijen
- 5 Politie Hoeksche Waard
- 6 Openbare basisscholen de Tandem-de Klinker-de Zevensprong-
Speciaal basisonderwijs het Pluspunt. Voortgezet onderwijs
Hoeksche lyceum /Aktief College
- 7 Watersportvereniging 't Spui
- 8 Namens de vluchtelingen die in Oud-Beijerland worden
opgevangen of een veilig onderkomen hebben gekregen
- 9 Voetbalvereniging Zinkwegse Boys
- 10 Stichting Zorgwaard/ Alerimus
- 11 Voetbalvereniging SHO
- 12 Jongerenwerk Welzijn Hoeksche Waard
- 13 Voetbalvereniging OSV
- 14 De Turnkring
- 15 Scouting Oud-Beijerland
- 16 Hoeksche Lyceum
- 17 Oranjevereniging Prinses Juliana

=====

De generatie die de oorlog zelf heeft meegemaakt, wordt steeds kleiner en persoonlijke verhalen worden dus steeds schaarser. De jongere generaties zijn afhankelijk van de verhalen die worden doorverteld. Juist daarom is het zo bijzonder waardevol dat de jongere generatie betrokken wordt bij deze ceremonie : we geven de vrijheid aan hen door.

Mag ik dan nu de aanwezige jeugd en jongeren vragen om bij het monument losse bloemen neer te leggen.

=====

Vanavond stonden wij stil bij

- 5 lange en bange jaren waarin pijn en verdriet werd aangericht door de onderdrukker,
- we stonden stil om de mensen te gedenken die het meest waardevolle bezit - hun eigen leven - hebben gegeven voor onze vrijheid,
- we stonden stil om mensen te gedenken die ook nu nog steeds worden onderdrukt, ver weg, maar soms ook in ons land,
- we stonden stil bij mensen die zich, waar ook ter wereld, nog steeds inzetten voor de vrijheid van hun medemens,
- vanavond waren we stil om elkaar er weer aan te herinneren hoe kostbaar en kwetsbaar vrede en vrijheid zijn,
- vanavond waren we stil om elkaar er weer aan te herinneren dat we vrede en vrijheid willen doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen.

Morgen mogen wij onze vrijheid vieren en gedenken. Als opmaat naar deze 5^e mei nodig ik de burgemeester mw. Hermans-Vloedveld uit om samen met de leerlingen van PCBS De Kriekenhof over te gaan tot het ontsteken van het bevrijdingsvuur. En misschien staan er hier ook vlakbij

nog wel leerlingen van de Zevensprong Noord die bij het Joods gedenkteken een gedicht hebben gelezen en bloemen hebben gelegd.

=====

Met het ontsteken van het bevrijdingsvuur zijn wij aan het einde gekomen van onze 4 mei herdenking 2017.

Namens het bestuur van Oranjevereniging Prinses Juliana wil ik graag een woord van dank uitspreken aan:

- dominee Lyonne Verschoor voor het leiden van de oecumenische gebedsdienst en Renee Strijder voor de muzikale begeleiding
- de burgemeester mw. Hermans-Vloedbeld en de ambtelijke organisatie van de gemeente Oud-Beijerland
- de leden van de slagwerkgroep Harmonie
- het ensemble van muziekvereniging De Bazuin,
- de leden van Scouting Oud-Beijerland,
- alle vrijwilligers en anderen die zich hebben ingezet om deze herdenking mogelijk te maken

Ook u hier aanwezig, allemaal hartelijk dank voor uw betrokkenheid, belangstelling, voor het leggen van de bloemen en voor uw aandacht.

Ik wens u allen een toekomst in vrede en vrijheid waar en op welke manier dan ook.